

050/2 BJOTVEITELVI

FYLKE: Hordaland

Kommune: Eidfjord og Ullensvang

Nedbørfelt: 19 km²

Toppunkt: 1616 moh.

Utløpspunkt: 0 moh.

Marin grense: 110 moh.

Kraftpotensial: Se Erdalsvassdraget

SP-kategori: -

Økonomiklasse: -

Naturgeogr. region: 35c, 37b

Bjotveitelvi renner ut i Eidfjorden ved Bjotveit ca 7 km før denne munner ut i Hardangerfjorden. Erdalsvassdraget, som også vurderes i Verneplan IV, er nabovassdrag i øst.

Klimaet er svakt subkontinentalt med noe høyere sommertemperaturer og betraktelig mindre nedbør enn lenger ute ved kysten. Årsnedbøren i lavlandet er ca 1000 mm og i de høyereliggende områdene ca 1200 mm. Området ligger i regnskyggen av bl.a. Folgefonnhalvøya.

Vassdraget består av to grener som renner sammen i Tverrlia. De to delfeltene er adskilt av Vatnasetnuten, som med sin høyde på 1318 moh. ruver i feltet. St Flåtten ligger sør i feltet og er feltets høyeste topp. Mot nord har den en ca 300 m stupbratt side som er et mektig skue i det åpne, men storslåtte landskapet. Den sørlige grenen drenerer det største arealet og nedbørfeltets største innsjø ligger her. Den heter Vatnasetvatnet og har et areal på 0,5 km². Storavatnet er det største vannet i den nordlige grenen med et areal på ca 0,2 km². Elva fra dette vannet renner gjennom mange mindre vann der de nederste er kalt Tjørnavatni. Samløpet med elva fra Vatnasetvatnet ligger ca 420 moh. Elva har videre jevnt fall ned Bjotveitdalen til utløp i sjøen.

Berggrunnen består av grunnfjell, hovedsakelig gneiser og andre omdannede bergarter. Ved Bjotveit er det store mengder løsmateriale. I dalen innenfor finnes et tynnere løsmassedekke hovedsakelig avsatt av skråningsprosesser. Løsmassedekket i høyereliggende deler er tynt eller mangler helt.

På sørsiden av elva når skoggrensen opp i 800-900 moh., mens den på nordsiden går noe lavere. Dette skyldes sannsynligvis beiting. Furu finnes spredt på de tørreste partiene ned mot fjorden. Skogsbildet i Bjotveitdalen er ellers dominert av bjørk, gråor, edelløvtrær og granplantinger. Det er bjørkeskogdominans på sørvestsiden av dalen mens edelløvtrærne er konsentrert på den andre siden av dalen med blant annet alm, lind og eik. Fattige vegetasjonstyper dominerer fjellvegetasjonen.

Riksvei 7 krysser nedbørfeltet ved utløpet der det også drives jordbruk. I Bjotveitdalen finnes det flere granplantefelt. I seinere år er det i denne forbindelse bygd skogsbilvei et stykke opp i dalen. Det ligger flere setrer rundt Tjørnavatni. Det går en tursti fra Bjotveit som følger den sørlige grenen langs Vatnasetvatnet ut av feltet.

Naturfaglige verdier

Vassdraget dekker et lite areal og har en del rikere lokaliteter. Andre nærliggende vassdrag har større type- og referanseverdi. Kinso og Hardangervidda grenser i sør til vassdraget. Erdalsvassdraget i øst som også er til vurdering har større naturfaglig verdi.

Geofag

Bjotveitdalen er bratt og kort og med svak botnform. I nedre deler av dalen ligger det mektige glasifluviale avsetninger. Den postglasiale erosjonen har gjort at disse nå står fram som lateralterrasser i flere nivåer. Snøskredaktiviteten er den viktigste enkeltprosessen i dalsidene i dag. Langs elveløpet er det erosjon i kvartære avsetninger.

*Liten verneverdi **

Botanikk

Nedbørfeltet er artsrikt og variert og med stort innslag av rik løvskog/edelløvskog. Det har typeverdi for de rikere delene av grunnfjellområdene i indre Hardanger, men er sterkt kulturpåvirket i nedre deler.

*Middels verneverdi ***

Landfauna

Bjotveitelvi har lite utviklete våtmarksområder og er derfor fattig på våtmarksarter. I bjørkeskog- og edelløvskogpartiene er det innslag av mer krevende arter som munk og møller. Det finnes også egnete spettelokaliteter flere steder i feltet. Spurvefuglfaunaen er i de alpine områdene som forventet. Rein har en viktig trekkvei nordvestover fra kalvingsområdet i Veig forbi østsiden av Busetevatnet. Elg har etablert seg i området i den seinere tid, mens hjort forekommer som streifdyr. Det er mulige forekomster av bjørn og jerv i området.

*Middels verneverdi ***

Vannfauna

Nedbørfeltet er relativt fattig på ferskvannslokaliteter. Vannkvaliteten er god med pH over 6.0, og det er ikke forsuringproblemer. Faunaen er relativt artsrikt, men tettheten lav. Ørret er eneste fiskeslag og finnes i varierende bestander og kvalitet.

*Middels verneverdi ***

Kulturminneverdier

Funn på Bu nær Bjotveit tyder på en jordbruksbasert bosetting allerede i yngre steinalder. Her er flere gravhauger som viser gårdsbosetting i jernalderen. Bjotveit var bosatt i middelalderen, trolig også i jernalderen. I fjellområdet finnes buer og tufter som kan ha sammenheng med fangst og tidlig beitebruk.

På Bjotveit er det en svært verdifull og godt vedlikeholdt gårdsbebyggelse av til dels høy alder. Ved elva står et godt bevart kvernhus, en vassdrevne slipestein og ei sag. Her er ei steinbru fra den smale bygdeveien fra 1880-årene, som finnes delvis bevart innover i fjorden. Bjotveitdalen viser det tradisjonelle driftssystemet for utmarks- og stølsdrift. Rett ovenfor gårdene ligger relativt velholdte vårstøler, lenger oppe i lia ruinene etter sommerstøler. Et sperregjerde nedenfor Vatnasetvatnet stenger av sommerbeitene helt inne på fjellet. Sammen med slåtter og utløer i liene, viser kulturminnene et intensivt utnyttet kulturlandskap.

Området har varierte kulturminner. Særlig er store kulturhistoriske verdier knyttet til kulturminner fra nyere tid, med verdifulle bygningsmiljøer og kulturlandskap som kan belyse tradisjonelle driftsformer i inn- og utmark. Konsentrasjonen av vassdrevne anlegg er spesiell, og disse kulturminnene har funksjonell tilknytning til elva.

*Stor verneverdi ****

Friluftsinnteresser

Bjotveitelvis nedbørfelt har store opplevelseskvaliteter i den varierte og kontrastpregete naturen. Den bratte oppstigningen begrenser bruken noe, men de gode stiene gjør likevel framkommeligheten god. Egnetheten for tradisjonelle friluftslivsaktiviteter er middels god. Det er spesielt for lokalt bosatte, tilreisende med tilknytning til området og for fotturister at vassdraget har betydning som friluftsområde. For fotturistene har området først og fremst betydning som innfallsport til større og svært viktige turområder på Hardangervidda.

*Stor verdi ****

Landbruksinteresser

Til sammen har nedbørfeltet ca 50 da dyrket jord. Det er tre bruk som har dyrket jord inntil elva, hvorav to er støttebruk og ett er bruk med hovedinntekt fra landbruket. Utviklingsmulighetene i jord- og skogbruket er små.

*Middels verdi ***

Kraftressurser

Kraftressursene i Bjotveitelvi kan utnyttes sammen med ressursene i Erdalsvassdraget. Prosjektet er beskrevet under Erdalsvassdraget.